

הכתוב לחיים

ממאמריו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

אהבה

זו מיללה

הקשר הבין דורי

מאמר מקיף בפרשה הנפלאה

הכתוב לחיים

ממאמריו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

הקשר הבין דורי | אהבה זו מילה! מאמר מקיף בפרשה הנפלאה

יאמינו לליצני הדור שהלעיזו כי מאבימלך נתעברה בת הצ'.

אין תורתנו מאריכה ואינה מפרטת את יחסי האב האלמן עם בנו המתבגר ומגיע לגיל הארבעים אלא מגלה טפח מהרהורי לבו שהיה אומר אילו היה בני שחוט כבר היה הולך בלא בנים היה לי להשיאו אשה מבנות ענר אשכול וממרא, והקב"ה מבשרו שנולדה רבקה בת זוגו (רש"י סוף וירא) וכמו כן את השליחות שהטיל על העבד המושל בכל אשר לו לילך אל ארצו ואל מולדתו לקחת משם אשה לבנו ליצחק.

ובנו בא מבוא באר לחי ראי שהלך להביא את הגר לאברהם אביו שישאנה. (כד סב ברש"י) דאגה הדדית בלא אומר ובלא דברים מי תמלא את האהל שהתרוקן מגבירתו ועימו סר הענן שהיה קשור עליו והגר שדלק בתוכו מערב שבת לערב שבת.

העבד שנשתבח בגנותו: "עבד אברהם אנוכי" (ביק צב): הצליח מעל למשוער והגיע בקפיצת הדרך לעת ערב לעת צאת השואבות [כתפלתו - הקרה נא לפני היום] ומצא את הנערה שמלבד מה שהגמיעתו מעט מים מכדה הוסיפה ושאהב לגמליו עד אם כלו לשתות, והשיג את הודאת אביה ואחיה כי מוה' יצא הדבר ויקום בבקר ויקח את רבקה ומינקתה וכשהיא מצוידת בברכה הנצחית של "אחותנו את היי לאלפי רבבה" חזרה וקפצה להם הארץ ושבו לפנות ערב עת יצא החתן לשוח בשדה וזכה להביא את הנערה בת השלש האהלה והנה תקנין עובדה כעובדי שרה אימיה והתנחם על ידה אחרי אמו, והוחל בהתקנת הרגל השני לכסא. בית יצחק ורבקה.

• • •

**תורת חיים - תורה המלמדת
היאך לנהל את עצם החיים
והליכותיהם.**

**גם אדם מרומם זה שעד
עתה חי בצל האדם הגדול
בענקים והאין לשוח עמו רק
בהלכות עבודה וקורבנות
מודע שמעת שהגיע זמן
דודים ויש לו במי להתנחם
אחרי אמו עבודת הקודש
שלו היא להכיר במעלת**

**זוגתו בת השלש כגוף קדוש
שמשתוקק הוא שממנה יהיו
בניו. ומחמת כן משועבד
הוא לצחק עמה ולשמחה,**

**וגם כשנפקד הוא בגיל
ששים שנה בתומים ובהגיעם
למצוות בגיל י"ג שנה**

**והשעיר שיצא ראשון מעדיף
להיות איש ידע ציד ואיש
שדה אוהב הוא - העולה
תמימה - דוקא אותו ולישב
עמו ולענות לו על שאלות**

**הרמיה היאך מעשרים את
המלח ואת התבן ולהיות
סבור שמדקדק הוא במצוות**

• • •

אין קוראין אבות אלא לשלושה (ברכות טז):

נתיחדה פרשתנו - תולדות- בהפגישה בפונדק אחד את הכסא בן שלוש הרגלים שהצטרפו אחת לאחת, לאחר שהוכן בחסד [לאברהם] כסא וישב עליו אלקי השמים באמת כעדותו ובתשובתו של איתן האזרחי כשנשאל על מה העולם עומד, כך היה כסאו של הקב"ה כביכול מתמוטט עד שסמכו הקב"ה בחסד כי אמר עולם חסד יבנה. (ילקוט תהילים פט)

ומצא הבורא את לבבו נאמן לפניו ונסהו בעשרה נסיונות שעמד כולם להודיע מתן שכרו ולהכריז ולהנציח בתורת נצח "ענתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה" והבטיחו כי רק ביצחק יקרא לו זרע.

אותו בן שהובטח לו לאחר שכרת עמו הברית וחתם אות ברית קדש בבשרו, ובגיל ק' קדש ידיד בבטן הגבירה שאחרי בלותה היתה לה עדנה ונפקדה בגיל צ' כאשר דיבר לה ה' ויקרא שמו יצחק.

מלאחר המשתה הגדול שנערך לו בעת הגמלו גדלתו אמו הסוכה ברוח הקודש והדורשת להפריד

מילות ברכה למתכנסי מסיבת
סיום לימוד חומש בראשית
ת"ת תהילת שלמה נו"ש חיפה

למסיימי ספר הישר (ע"ז כה).
בעיר שהפכה - לעיר ספר.

צורבים - מעלי הבל שאין בו חטא
בשבוע של וישתחו... לבני חת.

הורים - המפקידים יקריהם ומושיבים אצל
ברכי החכמים
לשנן ולגרוס - המקראות והפסוקים.

מחנכים - העושים מלאכת ה' נאמנה
מורישים בלבבות הרכים - חריש ראשון של
אמונה.

שאו כולכם - ביום שמחתכם ברכה
חתני "בראשית ברא" - עד לגומרה.

חזקו ואמצו - והמשיכו בעוז ובגבורה
ליתן נחת רוח - לבוראנו, נותן התורה.

ברכות מעיר התורה
שבהרי יהודה.

ויספר הכתוב ויאריך בענין הבארות ואין בפשוטי הספור תועלת ולא כבוד גדול ליצחק והוא ואביו עשו אותם בשוה.

אבל יש בדבר ענין נסתר בתוכו כי בא הוודיע דבר עתיד כי באר מים חיים ירמו לבית אלקים אשר יעשו בניו של יצחק... וכמו שאמר מקור מים חיים את ה', וקרא הראשון עשק - ירמו לבית ראשון אשר התעשקו עמנו ועשו אתנו כמה מחלוקות וכמה מלחמות עד שהחריבוהו.

והשני קרא שטנה - שם קשה מן הראשון והוא הבית השני שקרא אותו בשמו שכתוב בו: ובמלכות אחשוורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלים, וכל ימיו היו לנו לשטן עד שהחריבוהו וגלו ממנו גלות רעה.

והשלישי קרא רחובות הוא הבית העתיד שיבנה במהרה בימינו והוא יעשה בלא ריב ומצה והאל-ל ירחיב את גבולנו... ופרינו בארץ וכל העמים יעבדוהו שכם אחד. (רמב"ן)

האב קורא למקום העקדה - ה' ירָאָה - הכא יהוה פלחין דריא, והבן הנעקד חופר בארות מים חיים המרמזות לבית אלקים שיעשו בניו וצופה עד לבית שלישי שירד בנוי ושלם מן השמים (רש"י סוכה מא.) ויבאו רחוקים ויעבדוהו שכם אחד.

אברהם יגל - יצחק ירנן!

ג.

הזוג הצעיר^(ה) דר באהבה באהל העתיק מתחת לענן הקשור מעליו ולאור הנר הדלוק בו מערב שבת לערב שבת ונהנה מהברכה השרויה בעיסה, אך כהוריהם עקורים היו מאחר והקב"ה מתאוה לתפילותיהם^(יבמות טד.) ותופשים המה מטה עוז של תפילה מאז הגיעה לגיל הריון - ב"ג שנה - ועשר שנים נוספות שצפה והמתין לה כמעשה אביו באמו שרה, ומכיון שלא נתעברה וידע שהיא עקרה (כה כו - ברש"י) והיה הוא שוטח כאן ומעתיר לפני שומע תפילה: רבונו של עולם כל בנים שאתה נותן לי יהיו מן הצדקת הזו. (בראשית רבה סג אות ה.) והוא היחידי שמרשה התורה לכתוב עליו שהיה מצחק את רבקה אשתו (כו ח). ואיך פה קדוש ועולה תמימה יעסקו בכגון אלו?

תורת חיים - תורה המלמדת היאך לנהל את עצם החיים והליכותיהם.

גם אדם מרומם זה שעד עתה חי בצל האדם הגדול בענקים והאין לשוח עמו רק בהלכות עבודה וקורבנות מודע שמעת שהגיע זמן דודים ויש לו במי להתנחם אחרי אמו עבודת הקודש שלו היא להכיר במעלת זוגתו בת השלש כגוף קדוש שמשתוקק הוא שממנה יהיו בניו. ומחמת כן משועבד הוא לצחק עמה ולשמחה, וגם כשנפקד הוא בגיל ששים שנה בתומים ובהגיעם למצוות בגיל י"ג שנה והשעיר שיצא ראשון מעדיף להיות איש ידע ציד ואיש שדה אוהב הוא - העולה תמימה - דוקא אותו ולישב עמו ולענות לו על שאלות הרמיה היאך מעשרים את המלח ואת התבן ולהיות סבור שמדקדק הוא במצוות.

כשראש המשפחה - איתן האזרחי - שהובטח לו שיקבר בשיבה טובה נתקצרו שנותיו בחמש שנים מחמת הנכד היוצא לתרבות רעה מגיב עשו אם פגע מדת הדין באותו זמן אם כן לא מתן שכר ולא תחית המתים (בר"ד גט טו) ויאכל וישת - הכניס עמו כת של פריצים אמרין ניכול דידיה וניחלק עליו, ורוח הקודש אומרת ערוך השולחן צפה הצפית.

למען קיום הבטחת שיבה טובה לסב הדגול - דואגים שישמעאל בנו יעשה תשובה והוליד את יצחק לפניו בשעת הקבורה (כה ט' וברש"י) ואין דואגים שבן בנו לא יתדרדר אלא מקצרים חמש משנותיו

ובדור כשלנו- שכל מה ששח האדם בסתר ובחדרי חדרים מודלף במלואו לרשות הרבים - באם נתור ונחפש את תמלילי השיחות שהיו בין האב הגדול בענקים לבן הבן יחיד שנחנט למאה נמצאם רק בדו שיח שלאחר שהניחו את שני הנערים - אליעזר וישמעאל - שלא זכו לראות את הענן הקשור על ההר ולפיכך הותירן עם החמור עד הגיעם אל המקום אשר אמר לו האלוקים, כשהבן פונה אל אביו בדחילו ורחימו ואומר: אבי! והוא משיבו בסילודין: הנני בני! [באותה מטבע לשון שעונה הוא לבורא המנסה וקורא בשמו אברהם והוא משיבו: הנני - (כב א'), וגם כשנכפל שמו מפי המלאך - אברהם אברהם - תופס צדיק לשונו ומשיבו: הנני (כב י"א)] ותמה הבן הנושא את עצי העולה ומסיק מזה שאין הוא הקורבן שאסור בעבודה - בפסחים סו: ואם כן איה השה לעולה, ואביו ששמש ככהן גדול המותר בעבודה גם

כשהוא אונן [צפנת פענח] עונהו: אלקים - יראה לו השה לעולה, ואם אין שה לעולה - בני, ומכאן הבין יצחק שהוא הולך להשחט והולך הוא יחדו עם אביו בלב שוה לעשות רצון אביהם שבשמים.

ובבראשית רבה (נו ה) המשיכו לצותת ושמעו כי יצחק אומר לאביו: אבא, בחור אני וחוששני שמא יזדעזע גופי מפחדה של סכין ואצערך, ושמא תפסל השחיטה ולא תעלה לך לקרבן אלא כפתני יפה יפה, ובילקוט הוסיפו (וירא קא) בקשת יצחק לאביו: אבא מהר ועשה רצון יוצרך ושורפני יפה ואפר שלי הולך לאמי ותניחהו וכל זמן שתראהו אמי תאמר זהו בני ששחטו אביו. אבא! מה תעשו לעת זקנותכם. אמר לו: בני יודעים אנו שמיתנתו קרובה, מי שנחמנו עד עכשיו הוא ינחמנו עד יום מותנו.

מעשה אב ובנו ודבורם [המוכתב לדורות] נסוב אך בענייני עבודה והלכותיה, שחיטת קדשים שאני (ב"מ קט:), ולא מצאנוהו אף

בחולין הנעשים על טהרת הקדש שעסק בו אברהם בעצמו ובלא חברות עם בנו. [שהרי לפיכך לא הביא את הלחם שהכינה שרה - מהרש"א ב"מ פד:]

ב.

ולמרות כן מעשה האב סימן לבן גם במילי דעלמא.

וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו... ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו. ויחפרו עבדי יצחק בנחל... ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו. ויחפרו באר אחרת... ויקרא שמה שטנה... ויקרא שמה רחובות. (כו יח-כד)

שלא יראה אותו יוצא לתרבות רעה.

והבן הנעקד שנתקדש להיות עולה תמימה מכיל ואוהב את עשיו בנו איש הצידי ואיש השדה העובר חמש עברות ביום אחד, כופר בתחית המתים, ובז לבכורה.

בנו זה הנמשל לחזיר הפושט טלפיו לומר ראו שאני טהור כך הוא שהורגל לצוד נשים מתחת יד בעליהן ומענה אותם, בהגיעו לגיל ארבעים מחליט לישא אשה כחקוי לאביו שנשא אשה רק בהיותו בן ארבעים.

לכלות שנבחרו על ידי הבן היתה תעודת זהות כפולה. אהליבמה בת ענה שכנה את שמה יהודית לומר [שכניכול] היא כופרת בע"ז ולהטעות את אביו. ועדה בת אילון החתי שנקראת בשמות על שם שהיתה מטהרת בשמים לעבודה זרה. (לו ב - ברש"י)

שהותן בבית חותנן היה למורת רוחו ורוח רעיתו לפי שלא הניחו מלעבוד ע"ז, ועשנן מהקטרת שהיו מקטירות לע"ז הכהה את עיניו הזכות (כו א.). ולא עולה כלל על דעת בעל הבית לשלח את בנו יחד עם נשותיו מהבית כי עשו הוא בנו הגדול והאהוב עליו.

ובהגיעו לגיל ס"ג בטוח האב הכלוא בבית כי עשו ראוי לזכות בכל אותם מתנות שמים ממעל וממשמני הארץ מתחת, ומבקשו שייכין לו מטעמים מבהמות הפקר שימצא. ומבואר שסומך עליו הוא גם מבחינה כשרותית והלכתית על השוחט שמכונה בתלמודא דידן (קידושין יז.) ישראל מומר שאני.

ורק בהכנס בנו בכורו להביא לו את צידו חרד יצחק חרדה גדולה עד מאד לפי שראה שגיהנם פתוחה מתחתיו, [וחרדה זו גדולה היתה מחרדתו בשעה שהיה עקוד על גבי המזבח - דעת זקנים מבעלי התוספות].

לאחר שנודעה לו האמת כי אכן ברח את בנו הצעיר בזכרה בכורה מכח המכירה קבע בלבו ובמעשיו שברכת אברהם שאמר לו - ואעשך לגוי גדול, והתברכו בזרעך - יצאו מיעקב וזרעו יהא אותו הגוי וממנו יצא אותו הזרע המבורך. (כח ד' ברש"י)

האב - בן הקס"ג שנים - ממשיך להיות כלוא בבית כשעיניו כהות והרי הוא כמת שיצר הרע פוסק ממנו וזוכה שמיחד הקב"ה שמו עליו בחייו (כח יג - ברש"י) עד להפלגת ימיו כשהוא גוע וימת ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים בגיל מאה שנה ושמונים שנה. (לה כט)

וצא ולמד מה חלף עליו באותם נ"ז שנים.

בנו האיש תם הטמין עצמו י"ד שנים בבית עבר ולא ישן כל אותן שנים, ובהיותו בן שבעים ושבע נשא את רגליו ארצה בני קדם וארבע עשרה

שנה עבד באשה עד שנולד לו בנו האחד עשר יוסף מרחל עקרת הבית, כלתו - רחל - מתה בדרך אפרת בשעת לידת נכדו הי"ב שלא הכיר את אמו. ומשפחת בנו עולה מארם נהרים ויושבת בארץ כנען. נכדו בן השבע עשרה - יוסף - נמכר על ידי אחיו שהחרימו וקללו את כל מי שיגלה ושתפו להקב"ה עמהם. (לו ל) וליצחק ברור וידוע שהנכד חי בארץ מצרים אך מנוע היה מלגלות כשהקב"ה אינו רוצה לגלות, וכך נוהג הוא בכל י"ב השנים שקדמה מכירת יוסף לפטירת יצחק. (לה כט רש"י)

יעקב ובניו מבקשים לישב בשלוה אומר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה, וקופץ עליהם רוגזה של דינה ורוגזו של יוסף. ואין הסבא - יצחק - מנסה לפוגג במעט את הצער.

המשפחה המורחבת מוצאת מקום והזדמנות להתאסף כולם יחד לנחם את אביהם - יעקב - קרוע השמלות, והלבוש שק במותניו באבלו על בנו ימים רבים, והוא ממאן להתנחם לפי שרק על המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב ולא מן החי. (לו לה ברש"י) נתחכמו לעשות דבר שבאמצעותו יתנחם מעצמו. ולפיכך נתקבצו אחד עשר בניו ואחת עשרה כלותיו ובניהם ובנותם עם רב ועמדו אצלו שתהיה זו נחמתו ולא יצטער על ילד אחד שנעדר לו ממשפחתו. (אור החיים)

לפנינו הצצה נצחית ונדירה לרבדי המשפחה הגרעינית והליכות החיים הנצרכות לכל רובד ולכל תקופה, בבחינת מתי יגיעו מעשי - למעשה אבותי!

אברהם - ויצחק בנו: קשר של דומית רגשות, ודו שיח מוללי אך ורק בענייני עבודה ומקדש.

יצחק - רבקה, יצחק - ובניו: ללמדנו היאך עולה תמימה מסוגל להתכופף ממרום דרגתו ולצחק עם רעיתו, לשוחח עם בנו השעיר שכלו כאדרת שער על שאלות "הלכתיות", לסמוך על שחיתתו. ואפילו **לאהב** מטעמים. הסוד המקצועי השזור לכל זה: **אהבה**.

יעקב ובניו - צער גדול בנים, צער של שתי גבירות ושתי שפחות, צער של נפילת הבת ביד ערל וצער של הפרדות ארוכה בת כ"ב שנים מבן הזקונים עקב שתי פסי מילת שהעירו קנאת אחים.

שאל אביך - ויגדך! זקניך - ויאמרו לך!

אסאך אידישע נאחעס!

קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה

זכות העלון נודבה השבוע לזכות החתן מלאכי יהושע בן יוכבד שטיינבוך שיחי' לרגל חתונתו שתערך אי"ה השבוע ביום ראשון ל' חשון באולמי ארמונות פרידמן ב"ב

זכות העלון נודבה השבוע לזיווג הגון לבה"ח אפרים בן נעמה ני"ו